

STRESZCZENIE

W rozprawie doktorskiej dokonano wieloaspektowej analizy obowiązujących przepisów prawnych, która umożliwiła ocenę – w kontekście współczesnych zjawisk zachodzących w konkretnych cieśninach – na ile analizowane przepisy stanowią wystarczający standard, służący zapewnieniu bezpieczeństwa żeglugi morskiej w cieśninach międzynarodowych. Przez sformułowanie „obowiązujące przepisy prawne” należy rozumieć część III Konwencji o prawie morza oraz specjalnie umowy międzynarodowe, które uregulowały żeglugę morską w konkretnych cieśninach międzynarodowych. Analizę przepisów prawnych poprzedzono omówieniem poszczególnych zjawisk, będących pewnym „instrumentem” dla zbadania efektywności, aktualności oraz stopnia precyzyjności analizowanych przepisów. Przedstawienie przyczyn, tendencji dominujących oraz statystyk związanych z piractwem, terroryzmem morskim, działaniami zbrojnymi oraz napływem nieregularnych migrantów umożliwiło szersze spojrzenie na zagrożenia bezpieczeństwa żeglugi morskiej w cieśninach międzynarodowych.

Zagrożenia bezpieczeństwa żeglugi morskiej, wynikające z omawianych zjawisk, umożliwiły krytyczną analizę przepisów prawnych z zakresu reżimu prawnego przejścia tranzytowego, reżimu prawnego nieszkodliwego przepływu oraz przepisów prawnych zawartych w tzw. specjalnych umowach międzynarodowych. Analizę tych przepisów przeprowadzono na przykładzie studium przypadku konkretnych cieśnin międzynarodowych, takich jak: Cieśniny Malakka i Singapuru, Cieśnina Tirańska oraz Cieśniny Tureckie. Przeprowadzone w niniejszej rozprawie doktorskiej rozważania pozwoliły krytycznie ocenić regulacje prawnomiędzynarodowe dotyczące cieśnin międzynarodowych w kontekście wpływu, jaki na bezpieczeństwo żeglugi na ich wodach mają – przywołane powyżej zjawiska – piractwa i terroryzmu morskiego, działań zbrojnych w regionie cieśniny oraz napływu nieregularnych migrantów. Studium przypadku konkretnych cieśnin międzynarodowych umożliwiło wskazanie, obok niedoskonałości tekstu poszczególnych umów międzynarodowych, innych czynników (np. politycznych), warunkujących bezpieczeństwo żeglugi morskiej w cieśninach międzynarodowych.